

ТЕХНОЛОГІЧНІ СХЕМИ ЗБОРУ І ДОСТАВКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ. АНАЛІЗ

Любарський Д.Б., студент МК-61-24
Науковий керівник – *Плехова Г.А.*, доц., к.т.н.,
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Збирання цукрових буряків в Україні зазвичай відбувається з початку до середини осені. За даними Інституту цукрових буряків Української академії аграрних наук, в основних бурякосійних регіонах України масове збирання цукрових буряків має відбуватися в період з 20 вересня по 25 жовтня. За багаторічними метеорологічними даними, кількість робочих днів для збирання врожаю в цей період становить 22-23 дні [1].

Важливу роль у збереженні якості коренеплодів відіграють способи та техніка збирання. Методи збирання цукрових буряків можна поділити на такі типи: потокове та безпотокове збирання. Потокові методи збирання мінімізують витрати на робочу силу та накладні витрати, мінімізують втрати та пошкодження коренеплодів, забезпечують більш високу якість сировини та збільшують загальний збір коренеплодів на 2-3 т/га, оскільки уникають прямої доставки на цукрові заводи та тимчасового зберігання в польових кагатах.

Однак використання поточкових методів вимагає більшої кількості транспортних засобів, більшого споживання пального та узгодженості в роботі комбайнів і транспортних засобів. Крім того, потокові методи збирання знижують ефективність великих вантажівок і автопоїздів. Перевантажувальні методи підвищують ефективність використання транспортних засобів, зменшують забруднення бурякової сировини в ґрунт порівняно з прямоочними методами, зменшують необґрунтованість транспортування ґрунту у вигляді домішок і збільшують потенціал для транспортування буряків за несприятливих погодних умов [2].

Однак перевалочний спосіб дещо збільшує втрати сировини і погіршує якість через збільшення кількості пошкоджених коренеплодів під час укладання в польові кагати і завантаження в транспортні засоби після зберігання. Тому на збиранні цукрових буряків слід застосовувати прогресивні форми організації праці на основі збирально-транспортних агрегатів.

Слід зазначити, що найбільш раціональне використання збиральних і транспортних машин у складі агрегату забезпечується при потоковому способі збирання.

При цьому методом частина зібраних коренеплодів доставляється безпосередньо на завод, а решта розміщується в тимчасових польових кагатах на спеціально підготовлених перевантажувальних майданчиках. Це призводить до збільшення запасів коренеплодів і більш продуктивного використання транспортних засобів.

Перевалка і раціоналізований спосіб збирання цукрових буряків забезпечується буряконавантажувачами і копачами, а також злагодженою роботою комбайнів і транспортних засобів. Вибір комбайна є однією з головних складових процесу збирання буряків.

Для повноцінної взаємодії всіх учасників збирально-транспортного процесу необхідно враховувати технічні та експлуатаційні характеристики транспортного засобу. Наприклад, бурякозбиральний комбайн має робочу ширину захвату 10,2 м і 18 котків, які очищають коренеплоди та ефективно відокремлюють ґрунт і бур'яни.

Залежно від погодних умов, ступінь очищення можна регулювати з місця оператора. Високопродуктивна гідравліка забезпечує необхідні характеристики і гарантує швидку реакцію на будь-яку команду оператора всієї робочої гідравлічної системи [3].

Список посилань

1. <https://propozitsiya.com/ua/organizaciya-zbirannya-cukrovih-buryakiv>
2. Білоус Б.В. Транспортно-технологічні схеми збирання цукрового буряку / Б.В. Білоус, Н.Г. Бережна // Збірник тез доповідей XI Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих науковців «Підвищення надійності машин і обладнання». – Кропивницький: ЦНТУ, 2017. – С. 105-107.
3. <http://agro-business.com.ua/agro/mekhanizatsiia-apk/item/1156-samokhidni-nimetski-perenavantazhuvachi-buriakiv.html>